

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра економічної теорії, менеджменту і адміністрування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
В.о. декана економічного факультету
/Роман ГРЕШКО/
від «02» вересня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська

Чернівці - 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Економічна теорія» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління і адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 02.09.2024 року, протокол № 12, та введеної в дію наказом ректора № 295 від 02.09.2024 р.

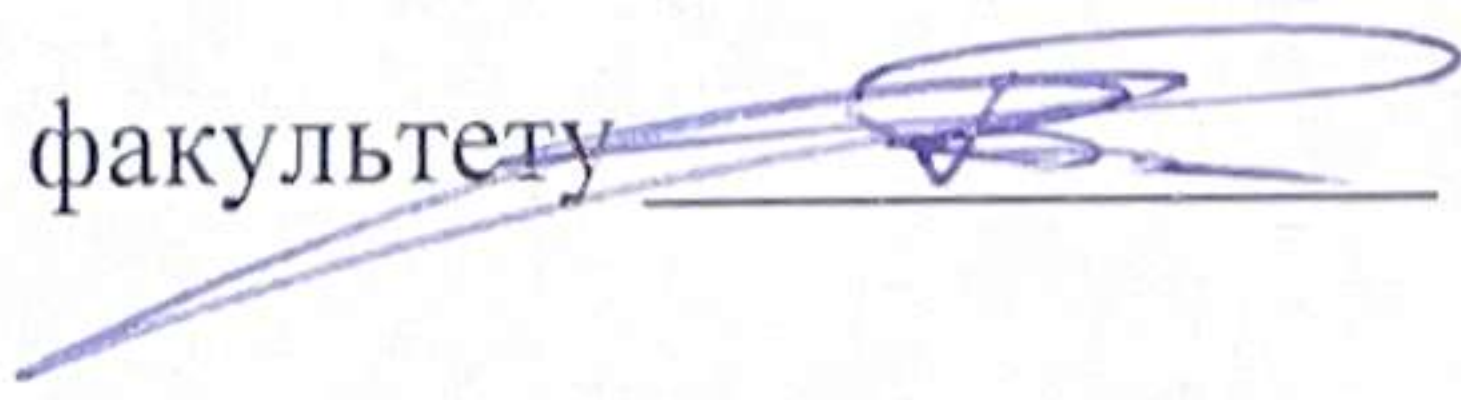
Розробник: **Поченчук Галина Михайлівна**, доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, доктор економічних наук, професор
Викладач: **Поченчук Галина Михайлівна**, доцент кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування, доктор економічних наук, професор

Погоджено з гарантом ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» і затверджено на засіданні кафедри економічної теорії, менеджменту і адміністрування

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри Зоя ГАЛУШКА

Схвалено методичною радою економічного факультету
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради економічного факультету Роман ГРЕШКО

1. Мета навчальної дисципліни:

Метою викладання навчальної дисципліни «Економічна теорія» є формування у майбутніх бакалаврів глибоких економічних знань, логіки сучасного економічного мислення і економічної культури, адекватних сучасним умовам економічного розвитку країни, навчання студентів базовим методам аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою професійною діяльністю.

2. Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма: «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні та спеціальні (фахові) компетентності:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	120	30	30		-	60		Іспит
Заочна	1	1	4	120	10	4		-	106	-	Іспит

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА МІКРОЕКОНОМІКА											
<i>Тема 1. Економічна теорія як наука</i> 1. Етапи виникнення, становлення та розвитку економічної теорії. 2. Предмет економічної теорії та зміна підходів до його визначення. 3. Функції економічної теорії 4. Методи економічного дослідження 5. Економічні категорії, принципи і закони	8	2	2			4	8	1				7
<i>Тема 2. Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства</i> 1. Фактори (ресурси) виробництва, їх характеристика. Плата за ресурси. Обмеженість економічних ресурсів. 2. Місце і роль людини в економіці. 3. Ефективність виробництва. Альтернативність використання ресурсів і необхідність раціонального вибору. Крива виробничих можливостей. 4. Сучасна трансформація	8	2	2			4	8	1				7

основних виробничих факторів та напрями розвитку НТП.												
Тема 3. Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем 1. Формаційний та цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку. 2. Суть економічної системи та її основні елементи. 3. Економічний зміст власності, її місце і роль в економічній системі. 4. Суспільні інститути, їх сутність, види та роль у функціонуванні економічної системи 5. Типи економічних систем та їх характеристика	8	2	2			4	8	1				8
Тема 4. Ринок як економічна форма організації функціонування економіки 1. Натуральне та товарне господарство. Товар, його сутність та властивості. Закон вартості. 2. Причини виникнення, сутність та функції грошей. 3. Умови виникнення та функціонування ринку. Функції ринку. 4. Закони попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. 5. Суть та функції ціни.	8	2	2			4	7	1				6
Тема 5. Конкуренція в ринковій економіці 1. Конкуренція, її сутність та основні функції в ринковій економіці. 2. Види конкуренції. Моделі досконалої та недосконалої конкуренції 3. Держава як регулятор конкурентних відносин	7	2	2			3	8					8

<i>Тема 6. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин</i> 1. Домогосподарство як економічний суб'єкт. Соціально-економічні функції домогосподарства. 2. Потреби домогосподарств та умови їх задоволення. 3. Види доходів домогосподарств та механізм їх формування. 4. Поведінка домогосподарств як споживачів та як власників економічних ресурсів.	7	2	2			3	7	1				6
<i>Тема 7. Підприємництво. фірма в системі ринкових відносин</i> 1. Суть і умови підприємницької діяльності. Фірма (підприємство) як основна структурна одиниця бізнесової діяльності. 2. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності. 3. Економічні витрати та прибутки. Фактори ефективності підприємницької діяльності. 4. Менеджмент як наука. Функції менеджменту та їх взаємозв'язок. Маркетинг	7	2	2			3	7	1				6
<i>Тема 8. Види ринків та їхня інфраструктура</i> 1. Об'єкти ринкових відносин і структура ринку. Суть та функції ринкової інфраструктури. Ринкова кон'юнктура. 2. Ринок товарів і послуг, його інфраструктура. Суть і функції товарної біржі 3. Ринок природних ресурсів. Земля як об'єкт купівлі-продажу. Ціна землі. 4. Фінансові ринки. 4.1. Кредит як форма	7	2	1			4	7	1				6

ринку капіталу. Види кредиту. Інфраструктура ринку капіталу. 4.2. Ринок цінних паперів. Види цінних паперів. Фондова біржа та її функції. 5. Особливості ринку праці. Служба зайнятості й ринок праці в Україні												
Разом за ЗМ1	60	16	15			29	60	7				53
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА											
<i>Тема 9. Національна економіка та показники її розвитку</i> 1. Макроекономічний підхід до економіки як цілого. 2. Структура національної економіки та макроекономічні пропорції. 3. Зміст та принципи побудови системи національного рахівництва (СНР). 4. Оцінка результатів функціонування національної економіки	8	2	2			4	8	1				7
<i>Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання</i>	7	2	2			3	8					8
<i>Тема 11. Загальноекономічна рівновага та економічне зростання</i> 1. Розподільчі відносини як фаза відтворення. Механізм розподілу національного доходу. 2. Споживання, заощадження, інвестиції та їх взаємозв'язок. 3. Формування сукупних доходів населення та проблема диференціації суспільства на багатих і бідних. 4. Цілі сталого розвитку 2030.	8	2	2			4	7	1				6

5. Державна політика регулювання доходів та вирішення проблеми бідності.												
Тема 12. Макроекономічна нестабільність 1. Циклічність економічного розвитку. Класифікація економічних циклів. 2. Сутність, типологія та причини інфляції.. 3. Зайнятість і безробіття.	8	2	2			4	8	1				7
Тема 13. Фінансова система 1. Сутність та функції фінансів. Структура фінансової системи. 2. Бюджетна система та державний бюджет. 3. Податкова система. Податки: сутність, види, функції. 4. Фіскальна (бюджетно-податкова) політика держави. Державний борг.	8	2	2			4	7	1				6
Тема 14. Кредитна система та регулювання грошового обігу 1. Грошовий обіг та грошова система. 2. Структура кредитної системи. Банківська система 3. Функціонування небанківських фінансово-кредитних інститутів 4. Центральний банк та грошово-кредитна політика.	8	2	2			4	7	1				6
Тема 15. Еволюція світового господарства та глобалізація 1. Поняття і структура світового господарства. 2. Основні етапи становлення та розвитку світового господарства. 3. Економічні засади функціонування світового господарства. 4. Глобалізація та	7	1	2			4	7	1				6

глобальні проблеми людства.												
Тема 16. Форми міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічна політика 1. Міжнародна торгівля товарами і послугами 2. Міжнародні валютно-фінансові відносини 3. Міграція робочої сили 4. Міжнародний рух капіталів 5. Міжнародне науково-технічне співробітництво 6. Зовнішньоекономічна політика держави.	6	1	1			4	8	1				7
Разом за ЗМ 2	60	14	15			31	60	7				53
Усього годин	120	30	30			60	120	14				106

3.3. Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Тема 1	Економічна теорія як наука - Чому, на вашу думку, необхідно вивчати курс економічної теорії? - Визначить, що є спільного між політичною економією, економікс і макроекономікою. У чому ви бачите різницю між цими суспільними науками? - Коли виникають перші економічні знання та з чим це було пов'язано? - Наведіть приклади позитивних та нормативних тверджень економічної науки. - Поясніть на конкретних історичних прикладах, які соціально-економічні проблеми необхідно вирішувати державі з точки зору вчених меркантилістів, фізіократів, класиків, кейнсіанців, некейнсіанців, монетаристів, неокласиків. - Обґрунтуйте різницю між економічними законами і законами природи. Чому вважається, що економічні закони мають історичний характер? - Яке значення для розвитку суспільства має економічна теорія на різних етапах свого розвитку? Н. Г. Менк'ю: «Вивчення економічної теорії повинно привити молодим людям почуття відповідальності за долю своєї країни». Як ви розумієте поняття економічної відповідальності. Відповідь прокоментуйте. - Дж. М. Кейнс: «Економічна теорія не є набором готових рекомендацій для безпосереднього застосування у господарській практиці. Вона є скоріше методом, ніж вченням, інтелектуальним інструментом, технікою мислення, допомагаючи тому, хто володіє нею, доходити правильних висновків». У чому, на ваш погляд, полягає актуальність економічної теорії?	2

Тема 2	Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства 1. Що характеризує крива виробничих можливостей? 2. Що показує кожна точка на кривій виробничих можливостей? 3. Яку ситуацію показують точки, що знаходяться за межами кривої виробничих можливостей. 4. Що означає ситуація, коли точки знаходяться в межах кривої виробничих можливостей? 5. Возможен перехід з нижчого на вищий рівень кривої виробничих можливостей? 6. Як пов'язані між собою ефективність виробництва і продуктивність праці? 7. Яким чином можна підрахувати продуктивність праці? 8. За допомогою кривої виробничих можливостей розкрийте сутність альтернативних витрат. Чи змінюються альтернативні витрати в економіці, якщо вона рухається уздовж межі виробничих можливостей? 9. Назвіть фактори, що зміщують криву виробничих можливостей вправо. 10. Основу національного багатства будь-якої країни складають економічні ресурси. Які ресурси Ви знаєте? 11. З чим, на Вашу думку, пов'язана проблема рідкості економічних ресурсів? 12. Що розуміють під поняттям «ресурсне прокляття»?	2
Тема 3	Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем 1. Розкрийте сутність категорії «економічна система». 2. З яких елементів складається економічна система? Чим вона відрізняється від способу виробництва? 3. У чому полягає економічна сутність категорії власність? Чому відносини власності змінюються? Що лежить в основі їхнього розвитку? 4. Основні типи координації господарської діяльності та класифікації економічних систем. 5. Розкрийте сутність економічних відносин як соціальної форми та способу організації економічної системи. 6. Покажіть роль продуктивних сил як матеріальної основи економічної системи. 7. У чому різниця між економічним та юридичним розумінням власності? 8. Охарактеризуйте право власності як сукупність володіння, користування та розпорядження. 9. Які типи і форми власності вам відомі? 10. Розкрийте найважливіші риси приватної форми привласнення. 11. Що таке соціальні інститути, якою є їхня роль у суспільстві? 12. Охарактеризуйте основні типи економічних систем. 13. Обґрунтуйте відмінність між вільним ринком та командною економікою та покажіть особливості в механізмі рішення основних економічних проблем в даних економічних системах. 14. Роз'ясніть, чому в більшості країн домінує змішана економіка, а не одна із двох протилежних економічних систем (ринкова чи командна). 15. Покажіть загальні основи та характер протиріч моделей економічних систем.	2

Тема 4	Ринок як економічна форма організації функціонування економіки 1. Що являє собою натуральна форма виробництва? Назвіть її основні риси. 2. Які умова і причина, необхідні для виникнення товарного виробництва? 3. Що таке товар? Дайте характеристику його властивостей. 4. В чому полягає двоїстий характер праці, втіленої в товар? 5. Які функції виконує закон вартості? Чи діє закон вартості в сучасних умовах? 6. Обґрунтуйте, чому товарне виробництво є прогресивною системою господарювання? Які проблеми виникають під час бартерного обміну? 7. Чому дія закону вартості за сучасних умов розвинутих товарно-грошових відносин обмежена? 8. Який існує зв'язок між споживними властивостями товару і його конкурентоспроможністю? 9. Які визначення грошей існують в економічній літературі? Наведіть, на ваш погляд, найбільш ґрунтовне. 10. Чи можливе функціонування суспільства при відсутності грошей? Чи обов'язковою є наявність готівки? Відповідь обґрунтуйте. 11. Гроші – це винахід людства чи результат розвитку економічної системи? 12. Визначте загальні риси та відмінності різних видів грошей. 13. Охарактеризуйте основні функції грошей. 14. Охарактеризуйте еволюцію видів грошей. 15. Які умови виникнення та функціонування ринку як організаційної форми економіки? 16. Які функції виконує ринок? Дайте визначення кожної з них. 17. Охарактеризуйте сутність та закономірності ринкового попиту. 18. Охарактеризуйте сутність та закономірності ринкової пропозиції. 19. Дайте графічну характеристику ринкової рівноваги. 20. Охарактеризуйте метод еластичності. 21. Наведіть приклади споживчих благ, попит на які еластичний, нееластичний, абсолютно еластичний, абсолютно нееластичний.	2
Тема 5	Конкуренція в ринковій економіці 1. Поняття конкуренції. 2. Форми конкурентної боротьби. 3. Порівняльний аналіз досконалої і недосконалої конкуренції. 4. Монополістична конкуренція і олігополія. 5. Зміст і механізм ринку монополії. 6. Основні типи монополій. 7. Показники монопольної влади. 8. Охарактеризуйте чесні і нечесні методи конкуренції, які застосовуються українськими компаніями. 9. Охарактеризуйте критерії ефективності державного регулювання структури ринку.	2

Тема 6	Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин 1. Що розуміють під домогосподарством? 2. У чому полягає відмінність домогосподарства від сім'ї? 3. Які основні чинники визначають споживання домогосподарств? 4. Що впливає на вибір домогосподарством заощаджувати чи витратити доходи? 5. Які основні джерела доходів вітчизняних домогосподарств? 6. Як формуються доходи домогосподарства? 7. Які основні економічні функції виконує домогосподарство в економіці? 8. Побудувати логічний ланцюжок з наступних категорій (поставити 1, 2, і т.д.): -виробництво, - споживання, - потреби, - економічні ресурси, - фактори виробництва, -обмін, - розподіл. 9. Визначте місце домогосподарства в схемі: виробництво – розподіл – обмін – споживання. 10. Чому домогосподарство виступає і як постачальник ресурсів, і як сфера споживання? 11. Який вплив здійснює домогосподарство на об'єми виробництва товарів? 12. Порівняйте роль домогосподарства в ринковій економіці і соціалістичній. Чим вона відрізняється? 13. Визначте механізми, шляхи формування доходів і витрат домогосподарства. 14. Складіть сімейний бюджет за показниками: доходи і витрати (письмово, за напрямками без цифр).	2
Тема 7	Тема 7. Підприємництво. фірма в системі ринкових відносин 1. Що таке підприємництво? Які умови, на Ваш погляд, необхідні для розвитку підприємництва в Україні? Які проблеми потрібно вирішувати в першу чергу? 2. Поясніть, як ви розумієте висловлювання відомих вчених: 2.1. «Прагнення до прибутку - це якраз те, що дозволяє використовувати ресурси найбільш ефективно» (Ф.фон Хайек) 2.2. «Фірма ... є системою відносин, коли спрямування ресурсів починає залежати від підприємця» (Р. Коуз) 2.3. «Підприємцями ми називаємо господарських суб'єктів, функцією яких є саме здійснення нових комбінацій і які виступають як його активний елемент» (Й. Шумпетер) 3. З'ясувати, які відмінності існують у визначенні термінів: підприємство, компанія, фірма, організація. Чи тотожні ці поняття? 4. Чи завжди малі фірми менш ефективні, ніж великі? 5. Чому держава надає спеціальну підтримку малому бізнесу, а не великому? 6. Чим економічний підхід до розрахунку витрат виробництва відрізняється від бухгалтерського? Охарактеризуйте основні види витрат виробництва. 7. Який економічний зміст вкладається в поняття короткострокового і довгострокового періодів часу? Як це відбивається на динаміці витрат виробництва? 8. У якому співвідношенні знаходяться нормальний, економічний і бухгалтерський прибуток? Опишіть основні види прибутку.	2

Тема 8	Види ринків та їхня інфраструктура 1. Оберіть певний товар або послугу та класифікуйте його цільовий ринок за такими ознаками: спеціалізація, територіальна ознака, механізм функціонування, ступінь конкурентності, ступінь відкритості, вплив держави, цільова аудиторія споживачів, методи конкурентної боротьби. Проаналізуйте основні функції ринкової інфраструктури. 2. Які елементи включає ринкова інфраструктура? Розкрийте їх зміст. 3. Поясніть, чому при аналізі попиту і пропозиції на ринку позичкового капіталу ціною інвестицій виступає позичковий відсоток, тобто плата за користування позиковими засобами. Що відображає процентна ставка, якщо інвестиції здійснюються повністю за рахунок власних коштів, а не позикових? 4. Порівняльна характеристика акції та облігації. 5. Поясніть, в чому полягає своєрідність праці як товару, реалізованого на ринку. 6. Особливості функціонування ринку природних ресурсів.	1
Тема 9	Національна економіка та показники її розвитку 1. Назвіть основні макроекономічні школи та визначте проблематику дослідження ? 2. Найпершою в історії макроекономічної моделлю є «економічна таблиця Ф. Кене». Проведіть історичний екскурс по макроекономічним моделям відтворення національної економіки з тих давніх часів до наших днів. 3. Що ви знаєте про національні проекти сучасної України? Як вони виконуються? 4. Багато економістів предмет макроекономіки зводять до різних проблем (наприклад: зайнятість, інфляція, безробіття). Скільки з вашої точки зору в сучасній економіці України існує макроекономічних проблем (як правило, їх кілька десятків)? Назвіть їх та визначте шляхи вирішення цих проблем (які дії приймаються суб'єктами економіки). Виконати завдання в табличній формі (проблема-шляхи вирішення). 5. Як визначається ВВП на душу населення? Чому цей показник не в змозі відобразити якість життя в країні? 6. Відомо, що ВВП країни враховує далеко не всі щодо виробництва кінцевих товарів і послуг. Чого не враховує ВВП? 7. На основі статистичних даних охарактеризуйте сучасну структуру економіки України. Які основні тенденції її розвитку? 8. Поясніть, яким чином експорт з України та імпорт в Україну впливають на виробництво країни. 9. Які показники використовуються для порівняння рівня розвитку нашої країни з іншими країнами? 10. Що таке тіньова економіка? Охарактеризуйте вплив тіньового сектора на українську економіку.	2

Тема 10	Тема 10. Розподіл національного доходу і його споживання 1. Чим відрізняються номінальні доходи від реальних? 2. Сутність категорій споживання й заощадження та їх принципова відмінність. 3. У чому зміст категорій схильностей до споживання і заощадження, граничних норм споживання та заощадження? 4. Які чинники впливають на динаміку споживання і заощадження? 5. Які фактори обумовлюють низький рівень заощадження домогосподарств в Україні? 6. Як змінилась поведінка домогосподарств щодо розподілу доходів в сучасних умовах? 7. У чому полягають причини нерівності доходів? 8. Які інструменти та механізми державного регулювання розподілу доходів використовуються в Україні? Які з них найбільш дієві, на вашу думку? 9. Які існують показники для вимірювання нерівності у розподілі доходів? 10. Що показує крива Лоренца? 11. Фактори, що визначають попит і пропозицію інвестицій. 12. Які проблеми має інвестиційний клімат в Україні?	2
Тема 11	Загальноекономічна рівновага та економічне зростання 1. У чому сутність, і які бувають види макроекономічної рівноваги? 2. Поясніть практичне значення теоретичних концепцій макроекономічної рівноваги. 3. Які існують види і форми кривої сукупної пропозиції? 4. Які ефекти і фактори змінюють динаміку і величину сукупного попиту? 6. Що означає економічне зростання в макроекономіці, і яку роль відіграють в цьому споживання і заощадження? 7. Простежте динаміку темпів економічного зростання по різних країнах. Складіть порівняльні таблиці. Як групують країни за темпами економічного зростання. 8. Які передумови та рушійні сили були в основі економічного зростання у 19, 20 ст.? Чи збереглися вони сьогодні?	2

Тема 12	Макроекономічна нестабільність 1. У чому сутність і причини виникнення економічних циклів? 2. Які теорії економічного зростання Вам відомі? 3. Які фактори викликають, і які фази містить економічний цикл? 4. На який «хвилі» знаходиться сьогодні економіка України. 5. Які методи боротьби з циклічністю використовували кейнсіанці і монетаристи? 6. Чи впливає реальна ставка відсотка на споживання? 7. Які причини викликають безробіття? 8. Стверджують, що повної зайнятості в економіці не існує. Розкрийте поняття «природний рівень безробіття» при повній зайнятості ресурсів. Поясніть, чому економіці необхідний «резерв» вільної робочої сили. 9. Безробіття, з вашої точки зору, це благо чи зло? Існує думка, що безробіття для економіки має не тільки мінуси, але й плюси. Чи згодні ви з цією точкою зору? Які види безробіття корисні для економіки і які шкідливі, чому? 10. У чому сенс таргетування інфляції? 11. Як пов'язані безробіття і ВВП? 12. Визначте основні причини та особливості інфляційних процесів в Україні. 13. Хто виграє і, хто програє від інфляції? 14. Яка існує зв'язок між рівнями безробіття та інфляцією? 15. Проаналізуйте економічні та соціальні наслідки зростання безробіття в українській економіці. Які заходи вживає уряд для регулювання зайнятості населення?	2
Тема 13	Фінансова система 1. Охарактеризуйте методи оподаткування. 2. Які з перерахованих нижче податків відносяться до прямих, які – до непрямих: а) податок з доходів фізичних осіб; б) акцизи; в) мита; г) податок із продажів; д) податок на прибуток корпорацій; е) податок на додану вартість. Поясніть критерій розподілу. 3. Чому ми говоримо про те, що державний бюджет – наочне підтвердження теорії суспільного вибору? Як би Ви прокоментували вираз: «Прийнятий бюджет – це завжди компроміс»? 4. Подумайте, які напрями економічної політики держави входять в поняття «бюджетно-податкова політика». На яких стадіях економічного циклу реалізується кожний з них? Охарактеризуйте основні особливості кожного напрямку політики в Україні. 5. Зазвичай для врегулювання зовнішньої заборгованості держави використовуються наступні механізми: ☐ реструктуризація зовнішнього боргу; ☐ конверсія боргу. Поясніть, який зміст вкладається в ці поняття. Чи скорочується при цьому величина боргу країни? 6. Що означають часові лаги в процесі розробки й реалізації економічної політики? Оцініть часові лаги в українській економіці. 7. Які інструменти фінансової політики вам відомі? Які з них на ваш погляд найбільш перспективні для економіки сучасної України? 8. Дефіцит держбюджету- це негативне явище для економіки?	2

Тема 14	Кредитна система та регулювання грошового обігу 1. Представте у вигляді схеми структуру кредитної системи України. 2. Охарактеризуйте кредитну систему в розрізі видів кредиту. 3. Переваги та недоліки головних інструментів грошово-кредитної політики. 4. Поясніть рівняння обміну. Які наслідки можуть виникнути в разі порушення законів грошового обігу? 5. Як пов'язані грошово-кредитна політика і обмінний курс національної валюти? 6. Яка з видів економічної політики - кредитно-грошова або бюджетно-податкова здійснює більший вплив на сукупний попит? 7. У відповідність з неокласичної моделлю загальної економічної рівноваги одним з інструментів боротьби з інфляцією є скорочення грошової маси? До яких наслідків для реального сектора економіки може привести політика скорочення грошової маси? 8. Порівняйте кейнсіанський та класичний підходи до грошово-кредитної політики?	2
Тема 15	Еволюція світового господарства та глобалізація 1. Охарактеризуйте конструктивний та деструктивний вплив глобалізації на суспільство та економіку. 2. Назвіть основні ознаки глобальних проблем людства та форми міжнародного співробітництва у їх вирішенні. Які з проблем найбільше стосуються України. 3. Наведіть приклади інтернаціоналізації культурного простору. Проаналізуйте позитивні та негативні риси морально-етичних факторів глобалізації. 4. Вигідне географічне розташування, наявність ресурсів (промислових, сировинних, земельних, водних), професійний потенціал кадрів та ін. – все назване створює передумови для інтеграції України у світову співдружність і зайняття там належного місця. Що заважає, на вашу думку, Україні зайняти гідне місце у світовому співтоваристві?	2
Тема 16	Форми міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічна політика 1. Охарактеризуйте причини трудової міграції. 2. Розкрийте основні засоби (інструменти) реалізації зовнішньоекономічної політики. 3. Охарактеризуйте наслідки міжнародного руху капіталів. 4. На прикладах вітчизняної, європейської та світової валютної систем складіть таблицю характеристик, які відповідають показникам їхнього валютного стану.	1

3.4. Тематика індивідуальних завдань

Індивідуальне навчально-дослідне завдання студента (ІНДЗ) є видом позааудиторної самостійної роботи студента навчального чи навчально-дослідницького характеру, яке виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу і завершується разом із складанням підсумкового іспиту чи заліку із даної навчальної дисципліни. ІНДЗ виконується за власною ініціативою, бажанням студента, крім обов'язкових видів контролю. Студенти самостійно обирають тему ІНДЗ з тематичного переліку. Виконання ІНДЗ дає можливість студентам отримати додаткові бали з метою поліпшення результатів поточного контролю або отримання оцінки за підсумковим контролем автоматично.

Метою виконання ІНДЗ – самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань з навчального курсу та розвиток навичок самостійної роботи.

Результат виконання ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних у процесі лекційних і семінарських занять, охоплює декілька тем або зміст навчального курсу в цілому.

Тематика

1. Сучасні напрями в економічній теорії.
2. Практичний аспект економічної теорії.
3. Найвидатніші економісти: персональний внесок у розвиток економічної теорії як науки (2-3).
4. Економічне мислення і його роль у розвитку суспільства.
5. Інформація як економічний ресурс.
6. Екологічний фактор виробництва.
7. Сучасні цифрові технології: вплив на фактори виробництва.
8. Видатні підприємці: фактори успіху. (М.Блумберг, Дж.Сорос)
9. Видатні підприємці: фактори успіху. (Г.Форд, С. Хонда)
10. Видатні підприємці: фактори успіху. (Р.Крок, Джек Ма)
11. Шлях до успіху: українські підприємці (обрати трьох).
12. Сучасна економічна система України.
13. Основні теорії трансформації економіки.
14. Особливості ринкових перетворень економіки України.
15. Нові індустріальні країни Азії (азійські тигри): спільні фактори успіху.
16. Китайська модель економічної системи.
17. Скандинавська модель економічної системи.
18. Економічні інтереси та відносини власності: взаємозв'язок та взаємовплив.
19. Технократичний підхід до періодизації історії людства (О. Тоффлер, Дж.Гелбрейт, Р.Арон).
20. Соціальне ринкове господарство: теоретичний і практичний аспект.
21. Товарний фетишизм.
22. Причини становлення та розвитку капіталізму.
23. Теоретичні концепції грошей.
24. Теорії вартості: характеристика та їх порівняльний аналіз.
25. Теорія вартості та ціни: еволюція та сучасні трактування.
26. Суспільний поділ праці: сутність і структура.
27. Практичне використання концепції еластичності попиту й пропозиції.
28. Ринок: поняття, умови формування та розвитку.
29. Ринок і тіньова економіка.
30. Проблеми рейдерства в Україні.
31. Антимонопольна політика в Україні. Державний антимонопольний комітет.
32. Антимонопольне регулювання і його особливості в різних країнах.
33. Конкурентоспроможність економіки України (оцінка індексу глобальної конкурентоспроможності).
34. Права споживача в Україні.
35. Потреби розвитку сучасної теорії економічної поведінки.
36. Поведінкова економіка як інструмент прийняття управлінських рішень.
37. Поведінкова економіка або як ми приймаємо фінансові рішення.
38. Теорія підприємництва.
39. Історії успіху українських підприємців (який вид підприємництва, підприємства, організаційно-правова форма, система управління).
40. Трансферний дохід і економічна рента на ринках різних факторів виробництва.
41. Біржові індекси як індикатори фондового ринку.
42. Нові елементи ринкової інфраструктури: фінтех.
43. Нові елементи ринкової інфраструктури: маркетплейси, хаби, хакатони, бізнес-інкубатори.

44. Значення кадрових та рекрутингових агенств на ринку праці в Україні.
45. Земельна реформа: як діятиме тепер ринок землі в Україні.
46. Аналіз динаміки та структури споживчих витрат населення в Україні
47. Аналіз складу, структури та динаміки споживчого кошику в Україні.
48. Соціальна політика в Україні.
49. Аналіз іноземного інвестування в Україні.
50. Науково - технічний прогрес і економічне зростання.
51. Світові фінансово-банківські кризи: аналіз причин та механізмів прояву.
52. Розкрийте особливості світової фінансово-економічної кризи 2008-2009 рр. Та її вплив на українську економіку.
53. Зміст і основні напрями антиінфляційної політики.
54. Антициклічне регулювання економіки.
55. Державна політика зайнятості.
56. Розглянути методи регулювання зовнішньої торгівлі.
57. Платіжний баланс: структура, економічний зміст. Дефіцит і профіцит.
58. Участь України в міжнародних формах економічних відносин.
59. Місце і роль України в міжнародному поділі праці.
60. Розкрити сутність і показати місце глобалізації та інтеграції в системі світового господарства.
61. Розглянути структуру світового господарства, виходячи з різних критеріїв виділення підсистем. Місце України.
62. Економічні аспекти глобальних проблем сучасності

3.5. Самостійна робота

Самостійна робота студентів з дисципліни «Економічна теорія» спрямована на засвоєння, узагальнення і закріплення знань. Вона включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів, підготовку до практичних занять, підготовку питань, які виносились на самостійне вивчення, створення презентацій завдань до відповідних тем дисципліни.

№	Назва теми	К-ть балів
1	Економічна теорія як наука <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Розвиток економічної думки в Україні.	до 3 балів
2	Економічні ресурси та виробничі можливості суспільства <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Місце і роль людини в економіці. Людський і соціальний капітал. Організаційні форми соціального капіталу та його основні риси. Сучасна трансформація основних виробничих факторів під впливом цифровізації.	до 3 балів
3	Суспільний розвиток та механізм функціонування економічних систем <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Переваги і недоліки кожного формаційного та цивілізаційного підходів. Охарактеризувати форми, типи і види власності. Охарактеризувати види економічних інститутів. Охарактеризувати національні моделі змішаної економіки. Охарактеризувати поняття трансформаційної економіки та порівняти з перехідною економікою.	до 3 балів
4	Ринок як економічна форма організації функціонування економіки <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Еластичність попиту і пропозиції. Суть ціни. Функції ціни.	до 3 балів

	Види цін. Методи ціноутворення.	
5	Конкуренція в ринковій економіці <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Провести відповідність між функціями ринку і функціями конкуренції. Охарактеризувати причини необхідності державного втручання у функціонування економіки. Види державної економічної політики та відповідні їм інструменти.	до 3 балів
6	Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Приватні, квазісуспільні та суспільні блага. Види, форми та системи заробітної плати. Характеристика видів ренти. Фактори впливу на ставку позичкового відсотка.	до 3 балів
7	Підприємництво. фірма в системі ринкових відносин <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Принципи підприємницької діяльності. Маркетинг: суть, функції, види роль. Переваги і недоліки організаційно-правових форм господарювання: індивідуальне підприємництво, партнерство, корпоративне підприємництво.	до 3 балів
8	Види ринків та їхня інфраструктура <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Біржа: поняття, види, функції, особливості функціонування та види операцій і посередників. Служба зайнятості в Україні. Кадрові та рекрутингові агенства.	до 3 балів
9	Національна економіка та показники її розвитку <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Особливості макроекономічного підходу, його відмінності від мікроекономічного підходу (порівняльний аналіз). Нові макроекономічні показники: чистий економічний добробут, індекс людського розвитку, індекс глобалізації, індекс економічної свободи.	до 3 балів
10	Розподіл національного доходу і його споживання <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Форми бідності. Обґрунтувати власну думку на спростування міфів щодо бідності. Соціальні стандарти, соціальні нормативи, соціальні гарантії: співвідношення категорій.	до 3 балів
11	Загальноекономічна рівновага та економічне зростання <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Теорії макроекономічної рівноваги. Ознайомитись та охарактеризувати Цілі сталого розвитку https://sdgcompass.org/wp-content/uploads/2016/09/SDG_Compass_Guide_Ukrainian.pdf	до 3 балів
12	Макроекономічна нестабільність <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Характеристика фаз економічного циклу. Великі хвилі Кондратьєва.	до 3 балів
13	Фінансова система <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Наслідки державного боргу (виділити конкретно по пунктах). Скласти схему податкової системи України (вказати сучасний стан).	до 3 балів
14	Кредитна система та регулювання грошового обігу <i>Опрацювати теоретичні</i>	до 3

	<i>та прикладні аспекти теми:</i> Грошовий мультиплікатор. Норми обов'язкового резервування. Рівняння обміну.	балів
15	Еволюція світового господарства та глобалізація <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Інтернаціоналізація економіки як основа розвитку світового господарства.	до 3 балів
16	Форми міжнародних економічних відносин та зовнішньоекономічна політика <i>Опрацювати теоретичні та прикладні аспекти теми:</i> Зовнішньоекономічна політика України. Платіжний баланс країни, його складові та методи регулювання.	до 3 балів

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Для досягнення освітньої мети та прогнозованих програмних результатів використовуються основні традиційні та інтерактивні методи навчання, новітні технології, що включають наступні: лекція-візуалізація; проблемна лекція; семінар-дискусія; виконання індивідуальних науково-дослідних завдань; робота з тестами; робота в групах; проектна діяльність з використанням мультимедіа; дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

5.1. Критерієм підсумкового оцінювання є досягнення студентом мінімальних порогових рівнів оцінок (балів) за кожним передбаченим результатом навчання. Система оцінювання знань, умінь та навичок студентів, набутих під час вивчення дисципліни містить такі складові: поточний контроль результатів навчальної діяльності студентів та оцінювання її результатів під час вивчення дисципліни; підсумковий контроль результатів навчальної діяльності студентів та оцінювання її результатів після вивчення дисципліни.

Кількість балів, яку студент може отримати під час навчальних занять за кожну тему наведено у таблиці нижче. Загальна (максимальна) кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 – у процесі підсумкового виду контролю (іспит).

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є: фронтальні та індивідуальні опитування, презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних), презентація результатів виконання командних завдань, реферати, есе, аналітичні звіти, тестування, тематичні контрольні роботи, проекти.

Форми поточного та підсумкового контролю

Формою поточного контролю є усна чи письмова відповідь студента.

Формою підсумкового контролю є іспит, проведення якого здійснюється згідно графіку навчального процесу.

Поточний контроль результатів навчальної діяльності студентів здійснюється з метою перевірки знань, умінь та навичок студентів під час проведення аудиторних занять, а також для перевірки результатів виконання завдань самостійної роботи. Проводиться на кожному занятті. Оцінюється рівень розуміння студентом теоретичного матеріалу, вміння формулювати запитання по темі та давати на нього відповідь, якість підготовки питань, що виносяться на самостійне вивчення. Результати поточного контролю (поточна успішність) є показником рівня засвоєння студентами навчальної програми та виконання вимог самостійної роботи студентів.

Результати поточного контролю є основною інформацією для визначення оцінки при проведенні іспиту і становлять 60% при визначенні підсумкової оцінки. Оцінювання поточної успішності студентів здійснюється на кожному практичному занятті.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення іспиту, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих студентом у процесі вивчення дисципліни оцінюється за такими критеріями:

– "відмінно" – студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– "добре" – студент добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– "задовільно" – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– "незадовільно" – студент не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді).

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Обов'язковим є посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень.

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chemivetskohonatsionalnoho-universytetu.pdf> ;
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf> .

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковою умовою виконання навчального плану дисципліни. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)																Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	40	100
3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	4	4		

6. Рекомендована література

- 1.Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
- 2.Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економічна теорія. Підручник. – Чернівці, ЧНУ. 2018. 240 с.
- 3.Економічна теорія. Практикум. Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей / Галушка З.І., Заволічна Т.Р., Сасенко О.С. – Чернівці, 2016. 90 с.
- 4.Економічна теорія для бакалаврів / за ред. Галушки З.І. Чернівці: Місто. 2016. 409 с.
- 5.Економічна теорія : навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. М. Стрішенець, В. І. Ліщук, Л. В. Єлісеєва ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – 236 с.
- 6.Економічна теорія (М.Соколов, М.Горлач, М.Кримов та ін.). Центр навчальної літератури. 2019. 532 с.
- 7.Економічна теорія: навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
- 8.Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлатой О. Є. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2017. 325 с.

7. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України URL : <https://parlament.org.ua>
2. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL : <https://mof.gov.ua/uk>
6. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>

7. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>
8. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>
9. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>
10. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/>
11. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
12. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua>
13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
14. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
15. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org>
16. Програма розвитку ООН в Україні URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/about-us.html>
17. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/57342/mod_resource/content/1/Стратегія-сталого-розвитку.pdf